

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۰ محرم ۵۷۸ق (آغاز)
مؤلف که از بزرگان فقه حنفی است، کتاب حاضر را در بیان مسائل فقهی مورد نیاز و مورد ابتلای مردم نگاشته و در مسائلی که اقوال فقهای متأخر در آن متعدد بوده به بیان یک یا دو قول اکتفا کرده و قول اظهر را مقدم داشته است. به گفته کشف الظنون این فتاوی، مشهور و مقبول و متداول بین فقها و مفتیان است. ظاهراً این کتاب در سه جزء نوشته شده است. (حبیب الله عظیمی)

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلوه علی رسوله محمد و آله أجمعین، حمداً یقرینا الی مرضات الله تعالی و کرامته ... بقول ... ذکرت فی هذا الكتاب من المسائل التي یغلب وقوعها و تمس الحاجة الیها ... فصل، فی رسم المفقی فی زماننا من أصحابنا اذا یستفتی فی مسألة و سئل عدہ واقعه ... چاپ: کلکته، چاپ سنگی، جزء ۴، ۱۲۵۱ق؛ دهلی، نولکشور، ۱۳۰۲ق.

[دنا ۸۵۴/۷؛ کشف الظنون ۱۲۲۷/۲؛ اعلام زرکلی ۲۳۸/۲؛ معجم المطبوعات العربیة ۱۴۸۷/۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۵۰۴/۱ و ۵۰۵/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۸۲/۴]

شرح و حواشی:

۱- منتخب فتاوی قاضی خان؛ مصطفی بن مصطفی

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۲۲
آغاز: برابر؛ انجام: لایزمه هذا الا اذا كان الطلاق واحداً فان كان طلقها نثنين یثبت النسب الی سنتین من وقت الطلاق و الله أعلم
خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۹؛ مصحح، محشی؛ مهر: «من الکتب ... بچهارشنبه فی کتبخانه السید پاشا خزینه دار داده سنة ۱۲۲۷» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، ۱۲۲۸گ، ۲۷ سطر (۲۰/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۳۶-۵۲۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۲۰۸
آغاز: صار ضامنا یبقی وکیلا کذا هنا؛ انجام: عجز الناظر لنفسه بنفسه والوقف ذال ملکه و تثبیت الحق.

از اواسط غصب تا اوائل «کتاب الوقف» الفصل السادس فی الولاية فی الوقف است؛ خط: رفاع، بی ک، تا: قرن ۹؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۳۴گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۳×۲۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۴۹۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۶۳۴
آغاز: بان المیراث یتعلق بالقتل فی جمیع الاحوال ... کتاب الوصایا مسئله قال ابوحنیفه اذا اوصی لهم؛ انجام: کتاب الجزیه مسئله اصحابنا عنده الاوثان من العجم ... ان التعطیه فیقضی تعطیه کما.
از آرث تا جزیه است؛ خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۹؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۳۴۴گ، ۲۸ سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۴۹۴]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۴۲

۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۴۵۳/۲

آغاز: بسمله احمده علی نواله مصلیاً علی احمده و صحبه و آله التابعین لفعله و قاله و هذا هو الجزء الاخير ... و خاتمة المقدمة الاولى فی بیان حد الموضوع و ذکر بعض الآيات و الاخبار المناسبة؛ انجام: و هی فی الجملة مع قطع النظر عن الفروع و الخلافات مجمع علیه منا و منکره رأساً خارج عنا.

جلد دوم آن است که شرح کتاب فرائض و موارث است تا دومین مانع از موانع آرث؛ خط: نستعلیق، بی ک، بی تا؛ جلد: تیماج، ۲۱-۲۳ سطر (۱۵×۱۰)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۴-۲۰۲۵]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۰۰۸

آغاز: احمده علی نواله مصلیاً علی احمده و صحبه و آله التابعین لفعله و قاله و بعد هذا هو الجزء الاخير من المجلد الثاني من کتاب فتاح المجامع بمفاتیح الشرائع المورخ الملقب بخدم الشروح؛ انجام: فالحکم بالاباحة فی امثال ذلك فی امثال زماننا ظنی و الدلیل علیه ظنی.

جزء آخر از جلد دوم کتاب و «کتاب الفرائض و الموارث»؛ خط: نسخ، بی ک، بی تا؛ مهر: «عبده محمد جعفر بن محمد علی» (بیضی)؛ ۱۷۲گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳۸-۲۰]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۶۱۳

مقداری از آغاز کتاب الفرائض (آرث) است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی ک، بی تا؛ مهر: «ابو الحسن» (بیضی)، «مرتضی بن جواد الحسنی الحسنی الطباطبائی»، «عبد الله الطباطبائی»؛ جلد: تیماج، ۳۲گ، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۳]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۴۸۹

آغاز: احمده علی نواله مطلیاً علی احمده و صحبه و آله ... قد هدانی قائد التوفیق الی منهل التحقيق و التدقیق؛ انجام: و الصحیفة السجادیة علی الصادع بها أفضل الصلاة و التحية و لكل من القولین وجه و الاخير أوجه فتنبه

خط: نستعلیق، بی ک، بی تا؛ مصحح؛ تملک: عباسعلی؛ جلد: تیماج مشکي، ۱۴۸گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۵×۲۱/۵سم [ف: ۹-۲۸۷]

۱۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۴۹۹/۵

آغاز: احمده علی نواله مصلیاً علی احمده ... قد هدانی قائد التوفیق الی منهل التحقيق؛ انجام: یا ابا هاشم سیاتی علی الناس زمان وجوهم ضاحکه مستبشرة و قلوبهم مظلمة منکدرة السنة بی ک، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۷گ (۲۳۹پ-۳۰۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۳۳]

سه الفتاوی ← المسائل الفقهية

● الفتاوی = فتاوی قاضی خان / فقه / عربی

al-fatāvā = fatāvā qāzī xān

قاضیخان، حسن بن منصور، - ۵۹۲ قمری

qāzī xān, hasan ebn-e mansūr (- 1197)